

**ZESPÓŁ PLACÓWEK SZKOLNO- WYCHOWAWCZO- REWALIDACYJNYCH  
W CIESZYNIE**

**INNOWACJA PEDAGOGICZNA**

**Czytanie na dywanie – podróż zmysłów**

**Imiona i nazwiska autorów**

**mgr Anna Płoskonka, mgr Joanna Milczarczyk**

**Termin realizacji**

**Styczeń 2026 – czerwiec 2026**

**WSTĘP**

Współczesne dzieci coraz rzadziej sięgają po książki z własnej woli. Zamiast radości i ciekawości często towarzyszy im zniechęcenie wynikające z trudności w skupieniu uwagi, braku motywacji czy problemów z rozumieniem tekstu. Dla wielu uczniów czytanie staje się obowiązkiem, a nie źródłem przyjemności i przygody.

Innowację pedagogiczną „Czytanie na dywanie – podróż zmysłów” stworzyliśmy po to, aby przywrócić dzieciom radość z obcowania z książką. Zajęcia łączą naukę czytania z ruchem, zabawą

i doświadczeniem sensorycznym, co pozwala uczniom odkrywać literaturę w sposób dla nich naturalny – poprzez dotyk, dźwięk, zapach, obraz i ruch. „Dywan” staje się tu wyjątkową przestrzenią spotkań – kolorową, przyjazną i pełną inspirujących bodźców, które rozwijają ciekawość oraz pobudzają wyobraźnię.

Podczas spotkań dzieci, które potrafią już czytać, będą doskonalić technikę i płynność czytania, natomiast uczniowie rozpoczynający swoją przygodę z literami nauczą się rozpoznawać znaki graficzne, sylaby i proste wyrazy. Dzięki temu każde dziecko, niezależnie od poziomu umiejętności, może aktywnie uczestniczyć w zajęciach i z dumą obserwować własne postępy.

W ramach innowacji uczniowie nie tylko rozwijają umiejętność czytania, ale przede wszystkim odkrywają, że książki mogą być źródłem radości, emocji i zabawy. Historie czytane na dywanie angażują wszystkie zmysły – dzieci słuchają, dotykają, oglądają ilustracje, wąchają zapachy związane z treścią, a także wcielają się w role bohaterów. Dzięki temu czytanie staje się doświadczeniem pełnym przeżyć, które buduje pozytywne skojarzenia z literaturą i rozwija wyobraźnię.

„Czytanie na dywanie – podróż zmysłów” to dla nas nie tylko metoda nauki, ale także sposób na wprowadzanie dzieci w świat emocji, wartości i piękna języka. To wspólna przygoda, która uczy uważności, empatii i zachwyty nad słowem.

Na podstawie przeprowadzonych obserwacji oraz dotychczasowych doświadczeń zauważyliśmy, że wiele dzieci ma trudność z prawidłowym rozróżnianiem dźwięków mowy, rozumieniem struktur sylabowych, a także z utrzymaniem zainteresowania podczas tradycyjnych zajęć związanych z nauką liter. Dzieci często znają pojedyncze litery, ale nie potrafią ich łączyć w sylaby i słowa. Czytanie bywa dla nich zbyt abstrakcyjne, pozbawione sensu i emocji.

Współczesne dzieci potrzebują nauki poprzez działanie, ruch, zabawę i doświadczenie angażujące wszystkie zmysły. Dlatego połączenie metody sylabowej z elementami sensoryki oraz polisensorycznego poznawania świata staje się skutecznym sposobem wspierania procesu czytania i rozwoju językowego dziecka.

## **OPIS INNOWACJI**

W ramach innowacji wspierany będzie rozwój umiejętności czytania oraz kompetencji językowych dzieci poprzez wykorzystanie metody sylabowej połączonej z działaniami sensorycznymi, ruchowymi i rytmicznymi. Zajęcia opierać będziemy na nauce przez zabawę, doświadczenie i wielozmysłowe odkrywanie języka. W tym celu przeprowadzimy cykl spotkań, podczas których uczniowie będą wykonywać zadania odpowiadające kolejnym etapom nauki czytania metodą

sylabową. Zajęcia będą miały charakter zabawowy, polisensoryczny i aktywizujący, tak aby każde dziecko mogło uczyć się czytania w sposób naturalny i angażujący wszystkie zmysły.

Innowacja ma również charakter profilaktyczny – wspiera rozwój funkcji percepcyjno-motorycznych, zapobiega trudnościom w nauce czytania i pisanie, a także rozwija koncentrację, pamięć oraz motywację do nauki. Jako cel nadrzędny przyjmujemy rozwijanie umiejętności czytania i rozumienia tekstu poprzez wielozmysłowe działanie oparte na ruchu, rytmie, emocjach i zabawie.

Innowacja „Czytanie na dywanie – podróż zmysłów” łączy elementy edukacji polonistycznej, integracji sensorycznej, dramy oraz zabaw ruchowych. Jej celem jest rozbudzenie ciekawości poznawczej i zainteresowania książką poprzez stworzenie atmosfery zabawy, współdziałania oraz aktywnego doświadczania treści. Podczas zajęć wykorzystujemy różnorodne bodźce: wzrokowe (obrazki, ilustracje, kolory), słuchowe (muzyka, dźwięki natury, odgłosy przedmiotów), dotykowe (materiały o różnych fakturach) oraz zapachowe, które pomagają dzieciom lepiej zrozumieć i zapamiętać treść utworów.

Każde spotkanie będzie odbywać się na „magicznym dywanie”, który stanie się miejscem wspólnej podróży w świat literatury – bez pośpiechu, w atmosferze radości, bezpieczeństwa i akceptacji. Dzięki takiemu podejściu książka przestanie być jedynie zbiorem liter i słów, a staje się żywą opowieścią, którą dzieci mogą przeżywać wszystkimi zmysłami. Czytanie zamieni się w przygodę, w której uczniowie stają się współtwórcami historii, jednocześnie ucząc się uważnego słuchania, koncentracji, współpracy oraz wyrażania emocji.

## **CEL GŁÓWNY INNOWACJI**

Głównym celem innowacji „Czytanie na dywanie – podróż zmysłów” jest wspieranie umiejętności czytania poprzez rozwijanie percepcji wzrokowo-słuchowej z wykorzystaniem różnorodnych aktywności sensorycznych. Innowacja ma również na celu budowanie pozytywnych doświadczeń czytelnich, pobudzanie ciekawości poznawczej, wzmacnianie koncentracji uwagi oraz rozwijanie kompetencji językowych i społecznych dzieci. Przyjmujemy, że rozwijanie umiejętności czytania i rozumienia tekstu powinno odbywać się poprzez wielozmysłowe działanie oparte na ruchu, rytmie, emocjach i zabawie, co pozwala dzieciom uczyć się w sposób naturalny, angażujący i pełen radości.

## **CELE SZCZEGÓŁOWE:**

- rozwijanie umiejętności czytania w sposób naturalny, radosny i zgodny z indywidualnym tempem rozwoju,
- poznawanie liter, sylab, wyrazów i zdań poprzez zabawy polisensoryczne, angażujące zmysły i emocje,
- doskonalenie słuchu fonemowego oraz analizy i syntezy słuchowej,
- rozwijanie koncentracji uwagi, pamięci i spostrzegawczości,
- doskonalenie koordynacji wzrokowo–ruchowej, niezbędnej w dalszej nauce czytania i pisanie,
- rozbudzanie wśród uczniów zainteresowania książką,
- kształtowanie pozytywnego nastawienia do czytania jako formy przyjemnego i twórczego spędzania czasu,
- tworzenie pozytywnych doświadczeń związanych z książką,
- zapobieganie trudnościom w nauce czytania i pisanie,
- rozwijanie komunikacji, ekspresji językowej i emocjonalnej,
- zapewnienie dzieciom radości i satysfakcji z nauki, co wzmacnia motywację wewnętrzną.

## **METODY I FORMY**

Innowacja realizowana będzie w klasach 2a oraz 2b (na zróżnicowanym poziomie). Zakłada zarówno pracę w grupie, jak i indywidualną, dostosowaną do tempa oraz możliwości każdego dziecka. Dzieci będą realizowały zadania z wykorzystaniem różnorodnych metod pracy, sprzyjających aktywnemu i wielozmysłowemu poznawaniu języka. Wśród stosowanych form znajdują się:

- samodzielne działanie i odkrywanie,
- zabawy słuchowe i rytmiczne,
- zadania praktyczne z wykorzystaniem materiałów o różnorodnych fakturach,
- elementy sensoplastyki oraz metody sylabowej,
- metoda polisensoryczna, angażująca wzrok, słuch, dotyk, a także smak i węch,
- drama – odgrywanie fragmentów tekstu i wcielanie się w role bohaterów,

- wykorzystanie audiobooków i efektów dźwiękowych, takich jak nagrania odgłosów natury czy dźwięki przedmiotów,
- teatrzyk obrazkowy Kamishibai, wspierający obrazowe rozumienie treści,
- czytanie ekspresyjne, obejmujące modulację głosu, zmianę tempa i interpretację emocji,
- storytelling, czyli opowiadanie historii wzbogacone o dodatkowe bodźce sensoryczne.

Tak dobrane metody umożliwią dzieciom pełniejsze zaangażowanie w proces czytania oraz uczynią go ciekawym, dynamicznym i dopasowanym do ich potrzeb rozwojowych.

## **TEMATYKA ZAJĘĆ**

Zajęcia mają na celu rozwijanie umiejętności czytelniczych poprzez wielozmysłowe doświadczenia. Dzięki wykorzystaniu dotyku, zapachu, dźwięku, ruchu i obrazu dzieci łatwiej koncentrują się na treści, lepiej ją zapamiętują i z większą radością uczestniczą w aktywnościach.

### **Czytanie dotykowe**

Podczas głośnego czytania opowiadania nauczyciel prezentuje uczniom różne materiały i faktury. Przykładowe elementy:

- miękkie futerko symbolizujące postać misia,
- szorstka faktura jako kora drzewa,
- chłodny kamień jako element przyrody,
- gładka tkanina jako woda czy niebo.

### **Czytanie z zapachem**

Do tekstu dobrane są odpowiednie aromaty. Po przeczytaniu fragmentu dzieci próbują odgadnąć, jaki zapach pasuje do sytuacji w opowiadaniu.

- wanilia (ciasto, ciepły dom),
- mięta (las, świeżość),
- cytryna (energia, lato),
- cynamon (święta, zima),
- aromaty kwiatowe (łąka, ogród).

### **Czytanie w ruchu**

Dzieci ilustrują przeczytany fragment ruchem — zamieniają się w bohaterów opowiadania lub elementy przyrody:

- skaczą jak żabki,
- płyną jak rybki,

- kołyszają się jak trawa na wietrze,
- maszerują jak słonie,
- skradają się jak koty.

### **Czytanie z dźwiękiem**

W tle odtwarzane są nagrania pasujące do czytanego fragmentu:

- odgłosy lasu,
- szum deszczu,
- odgłosy ulicy,
- fale morza,
- ptasie śpiewy.

Dzieci mogą również same tworzyć dźwięki (instrumentami lub rękami).

### **Czytanie w półmroku**

Pomieszczenie jest lekko przyciemnione, a dzieci używają latarek, aby oświetlać ilustracje, literki lub fragmenty tekstu.

Można przygotować:

- karty sensoryczne widoczne tylko przy świetle,
- ukryte obrazki, które dzieci odkrywają latarką,
- cienie ilustrujące treść opowiadania.

### **Czytanie z obrazem — (np. teatrzyk kamishibai)**

Wykorzystanie tradycyjnego teatrzyku obrazkowego.

Nauczyciel prezentuje ilustracje, a dzieci:

- oglądają kolejne kadry,
- komentują,
- przewidują dalsze wydarzenia,
- tworzą własne ilustracje.

### **Książka sensoryczna**

Grupa wspólnie tworzy „klasową książkę sensoryczną”.

Każda strona zawiera:

- inną fakturę (miękką, chropowatą, lepka, puszystą),
- zapach (olejek, przyprawy),
- element dźwiękowy (grzechotka, folia, dzwoneczek),

- kolor i ilustrację nawiązującą do wymyślonej przez dzieci historii.

## **Zabawy z wykorzystaniem samogłosek**

### **1. Samogłoskowy koncert**

Każda samogłoska lub sylaba ma przypisany dźwięk instrumentu. Dzieci „grają” tekst, a następnie próbują go usłyszeć i odtworzyć.

### **2. Teatrzyk sylabowy**

Każda sylaba otrzymuje charakterystyczny:

- ruch,
- minę,
- gest.

Dzieci odgrywają fragmenty tekstów, łącząc sylaby w wyrazy.

### **3. Sensoryczne sylaby**

Tworzenie ścieżki sensorycznej, po której dzieci przechodzą, wypowiadając sylaby.

Możliwe materiały:

- masa solna,
- ryż,
- piasek,
- tkaniny,
- sznurek.

Dzieci wyklejają także sylaby z mas plastycznych, poznając je dotykiem.

## **Zabawy z wykorzystaniem sylab i zdań**

- układanie zdań z rozsypanki sylabowej,
- tworzenie „żywych zdań” — dzieci trzymają sylaby na kartkach i ustawiają się w odpowiedniej kolejności,
- zabawy w dopasowywanie ilustracji do zdań,
- tworzenie własnych krótkich historii z wykorzystaniem wylosowanych sylab,
- sensoryczne „stemplowanie” zdań (np. stemplami z gąbek lub farb).

## **SPODZIEWANE EFEKTY**

Odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz ich systematyczne realizowanie, zgodnie z założoną tematyką, pozwolą uczniom:

- rozwinąć umiejętność czytania w sposób naturalny, radosny i zgodny z indywidualnym tempem rozwoju,
- poznać litery, sylaby, wyrazy i zdania poprzez zabawy polisensoryczne angażujące zmysły i emocje,
- udoskonalić słuch fonemowy oraz umiejętność analizy i syntezy słuchowej,
- zwiększyć koncentrację uwagi, pamięć oraz spostrzegawczość,
- wzmocnić koordynację wzrokowo–ruchową niezbędną w dalszej nauce czytania i pisanie,
- doświadczyć radości i satysfakcji z nauki, wzmacniając motywację wewnętrzną,
- rozwinąć komunikację oraz ekspresję językową i emocjonalną.

## **EWALUACJA**

Ewaluacja innowacji dokonywana będzie na bieżąco poprzez:

- Obserwację uczniów podczas zajęć,
- Obserwację postaw i zachowań dzieci w trakcie wykonywania ćwiczeń i zabaw,
- Rozmowa z dziećmi,
- Rozmowa z rodzicami,
- Analiza postępów uczniów,
- Analiza prac uczniów (porównanie prac przed rozpoczęciem realizacji programu i po jego zakończeniu),
- Dokumentacja fotograficzna – zamieszczenie na stronie internetowej szkoły zdjęć z prowadzonych zajęć.

## **PODSUMOWANIE**

Innowacja „Czytanie na dywanie – podróż zmysłów” stanowi nowatorskie podejście do wspierania rozwoju umiejętności czytelniczych u dzieci w młodszym wieku szkolnym. Łączy w sobie elementy metody sylabowej, integracji sensorycznej, zabaw ruchowych, dramy oraz ekspresji artystycznej, tworząc spójną i atrakcyjną formę pracy edukacyjnej. Dzięki temu dzieci mogą poznawać świat liter, słów i tekstów poprzez aktywność, zabawę oraz zaangażowanie wszystkich zmysłów.

Realizacja innowacji przyczynia się do rozwijania kompetencji językowych i społecznych dzieci, budowania ich pewności siebie oraz wzmacniania potrzeby kontaktu z literaturą. To wartościowa i inspirująca propozycja edukacyjna, która pokazuje, że czytanie może być przygodą, a książka – przewodnikiem po fascynującym świecie wyobraźni.